

Bài 1: Công dân với sự phát triển kinh tế

Phần 1: Câu hỏi giữa bài

Câu hỏi (trang 6 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung các yếu tố của quá trình sản xuất: Để thực hiện quá trình sản xuất bao gồm những yếu tố nào?

Trả lời:

- Để thực hiện quá trình sản xuất bao gồm 3 yếu tố:

+ Sức lao động

+ Tư liệu lao động

+ Đối tượng lao động

Câu hỏi (trang 6 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung các yếu tố của quá trình sản xuất: Em hiểu như thế nào về câu nói sau đây của C. Mac:

“ Con nhện làm những động tác giống như động tác của người thợ dệt, và bằng việc xây dựng những ngăn tổ sếp của mình, con ong còn làm một số nhà kiến trúc phải hổ thẹn. Nhưng điều này ngay từ đầu phân biệt nhà kiến trúc tồi nhất với con ong giỏi nhất là trước khi xây dựng những ngăn tổ ong bằng sáp, nhà kiến trúc đã xây dựng chúng ở trong đầu óc của mình rồi.”

Trả lời:

- Em hiểu câu nói của C. Mac như sau:

+ C.Mác đã khẳng định hoạt động sản xuất chính là một dạng hoạt động chỉ có riêng ở con người, nó khác hẳn về chất so với hoạt động bản năng của con vật.

+ Trong lao động con người luôn tư duy, sáng tạo, nó là điều kiện cho sự phát triển kinh tế.

+....

Câu hỏi (trang 8 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung các yếu tố của quá trình sản xuất: Em hãy tìm thêm ví dụ về các loại tư liệu lao động nói trên

Trả lời:

- Công cụ lao động: máy xay, xát, trộn, máy sấy, sợi vải, máy khâu, máy dệt, liềm, quốc, xẻng...
- Hệ thống bình chứa của sản xuất: thùng, hộp, thúng, bao bì,...
- Kết cấu hạ tầng của sản xuất: nhà xưởng, nhà kho,...

Câu hỏi (trang 9 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung phát triển kinh tế và ý nghĩa của phát triển kinh tế đối với cá nhân, gia đình và xã hội: Cơ cấu kinh tế là gì?

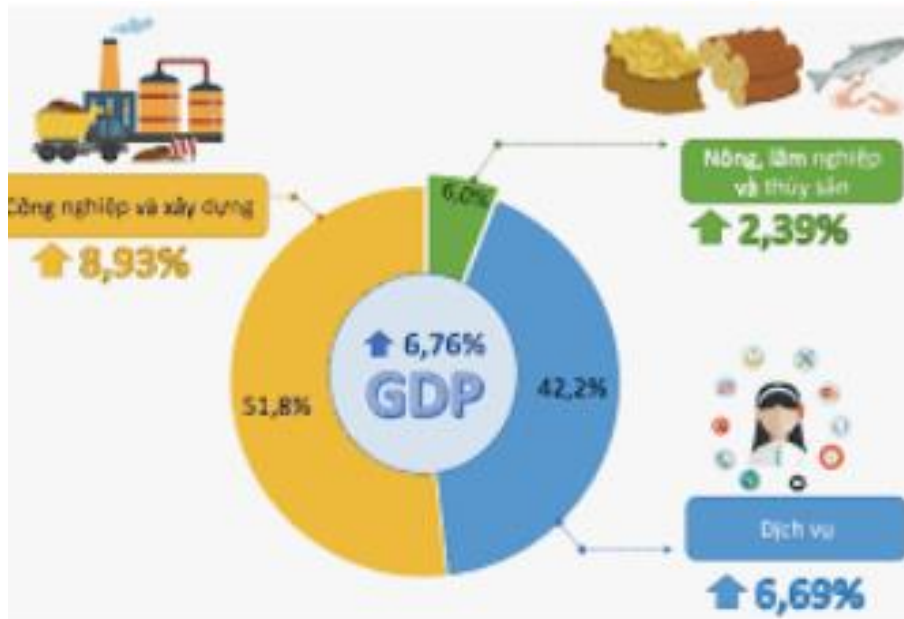
Trả lời:

Cơ cấu kinh tế là tổng thể mối quan hệ hữu cơ, phụ thuộc và quy định lẫn nhau cả về quy mô và trình độ giữa các ngành kinh tế, các thành phần kinh tế, các vùng kinh tế.

Câu hỏi (trang 10 sgk Giáo dục công dân 11) thuộc nội dung phát triển kinh tế và ý nghĩa của phát triển kinh tế đối với cá nhân, gia đình và xã hội: Em hãy tìm hiểu và nhận xét về cơ cấu kinh tế ngành của địa phương mình?

Trả lời:

- Khi tìm hiểu về cơ cấu kinh tế ngành của địa phương, em có nhận xét sau:

+ Kinh tế địa phương ngày càng phát triển theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

+ Trong cơ cấu kinh tế theo ngành của địa phương em thì ngành công nghiệp và xây dựng đứng đầu, tiếp đến ngành dịch vụ, cuối là nông nghiệp...

+ Xu thế chuyển dịch của cơ cấu kinh tế của địa phương hiện nay là: giảm tỉ trọng ngành nông nghiệp, tăng tỉ trọng ngành công nghiệp và dịch vụ,....

+....

Phần 2: Bài tập cuối bài

Câu 1 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Hãy phân biệt đối tượng lao động và tư liệu lao động của một số ngành sản xuất mà em biết?

Trả lời:

*Phân biệt đối tượng lao động và tư liệu lao động của một số ngành sản xuất mà em biết như:

- Ngành dệt may:

+ Đối tượng lao động: Bông, sợi để dệt vải, ...

+ Công cụ lao động: Máy quay sợi, máy dệt, máy may,...

- Ngành khai thác khoáng sản (than):

- + Đối tượng lao động: Quặng than trong lòng đất.
- + Tư liệu lao động: Máy móc dùng để khai thác như máy xúc, ô tô chuyên chở,...
- Ngành sản xuất nông nghiệp:

- + Đối tượng lao động: Ruộng đất, giống cây trồng,...
- + Công cụ lao động: Máy móc nông nghiệp như máy cày, máy cấy, máy làm đất, máy thu hoạch các loại,...
- .....

Câu 2 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Hãy chỉ ra những điều kiện khách quan, chủ quan để người có sức lao động thực hiện được quá trình lao động.

Trả lời:

* Để biết được những điều kiện khách quan, chủ quan để người có sức lao động thực hiện được quá trình lao động thì đầu tiên chúng ta phải nắm được: Sức lao động mới chỉ là khả năng cần thiết để có thể tiến hành lao động; Lao động sản xuất là quá trình kết hợp sức lao động với tư liệu sản xuất.

* Để có quá trình lao động diễn ra trên thực tế thì cần phải có đủ điều kiện khách quan và chủ quan như:

- Về chủ quan

+ Người có sức lao động có nhu cầu làm việc, tạo ra sản phẩm lao động từ đó có thu nhập để sinh hoạt, chi tiêu đối với bản thân và gia đình.

+ Những điều kiện chủ quan ảnh hưởng tới người lao động khi thực hiện quá trình lao động: sức khỏe của người lao động, tay nghề của người lao động, tinh thần của người lao động...

+.....

- Về khách quan

+ Nền kinh tế phát triển, tạo ra được nhiều việc làm để thu hút lao động, tạo cơ hội cho người lao động có việc làm, nâng cao thu nhập.

+ Trong quá trình lao động còn ảnh hưởng bởi các yếu tố như: thời tiết khi lao động, không gian nhà xưởng, máy móc vận hành có tốt hay không, nguyên liệu tạo ra hàng hóa sản phẩm như thế nào...

+...

=> Để quá trình sản xuất diễn ra thuận lợi thì cần phải đảm bảo tốt cả hai yếu tố khách quan và chủ quan.

Câu 3 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Hãy cho biết vì sao Đảng ta xác định: Phát triển giáo dục – đào tạo, khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu?

Trả lời:

*Đảng ta xác định: Phát triển giáo dục - đào tạo, khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu, vì

- Thứ nhất là phát triển giáo dục đào tạo tạo ra những con người có nhiều tri thức, trình độ dân trí cao và có trình độ chuyên môn kỹ thuật cao trong các ngành nghề để phát triển đất nước, cụ thể như:

+ Chúng ta biết, trong các yếu tố của quá trình sản xuất thì sức lao động giữ vai trò quan trọng hàng đầu. Một đất nước dù không giàu tài nguyên nhưng nếu có sức lao động với trình độ cao vẫn có thể trở thành cường quốc kinh tế.

+ Sức lao động mang tính sáng tạo và là nguồn lực không cạn kiệt.

+ Xét về thực chất sự phát triển của tư liệu sản xuất do sức lao động tạo nên.

+ Giáo dục và đào tạo là quá trình tái tạo, nâng cao và mở rộng sức lao động.

=> Vì vậy giáo dục và đào tạo sẽ bồi dưỡng nguồn nhân lực, nâng cao sức lao động làm cho đất nước ngày càng phát triển.

- Thứ hai là phát triển khoa học và công nghệ giúp hiện đại hóa đất nước và theo kịp các nước tiên tiến khác, kinh tế đất nước phát triển, đời sống nhân dân ấm no.

=> Chính vì vậy Đảng ta xác định: Phát triển giáo dục – đào tạo, khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu để phát triển nguồn lực con người, vì yếu tố con người là yếu tố quyết định đến sự phát triển của một đất nước.

Câu 4 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Em hãy trình bày những nội dung cơ bản của phát triển kinh tế và biểu hiện của nó ở nước ta hiện nay.

Trả lời:

* Những nội dung cơ bản của phát triển kinh tế và biểu hiện của nó ở nước ta hiện nay:

- Phát triển kinh tế là sự tăng trưởng kinh tế gắn liền với cơ cấu kinh tế hợp lí, tiến bộ và công bằng xã hội.

+ Phát triển kinh tế biểu hiện trước hết ở sự tăng trưởng kinh tế.

+ Tăng trưởng kinh tế là sự tăng lên về số lượng, chất lượng sản phẩm và các yếu tố của quá trình sản xuất ra nó.

+ Quy mô và tốc độ tăng trưởng kinh tế là căn cứ quan trọng để xác định phát triển kinh tế, trong đó có sự tác động của mức tăng dân số.

+ Vì vậy, để phát triển kinh tế, các quốc gia không chỉ chú ý thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, mà còn phải có chính sách dân số phù hợp. Ở nước ta trong những năm gần đây, sự tăng trưởng kinh tế đang theo chiều hướng đi lên. Theo số liệu của Tổng cục thống kê cho thấy, mức tăng trưởng năm 2013 là 5.42%, năm 2014 là 5.89%, năm 2015 là 6.68%, năm 2018 tăng 7,08%, ...

+ Sự tăng trưởng kinh tế phải dựa trên cơ cấu kinh tế hợp lí, tiến bộ để đảm bảo tăng trưởng kinh tế bền vững. Ở nước ta, cơ cấu kinh tế hiện đang có sự chuyển dịch mạnh mẽ, tỉ trọng của ngành dịch và công nghiệp trong tổng sản phẩm quốc dân tăng dần, tỉ trọng của ngành nông nghiệp giảm dần.

+ Tăng trưởng kinh tế phải đi đôi với công bằng xã hội, tạo điều kiện cho mọi người có quyền bình đẳng trong đóng góp và hưởng thụ kết quả của tăng trưởng kinh tế.

+ Đồng thời tăng trưởng kinh tế phải phù hợp với sự biến đổi nhu cầu phát triển toàn diện của con người và xã hội, bảo vệ môi trường sinh thái. Mức độ thỏa mãn các nhu cầu cơ bản của con người thể hiện ở sự tăng lên của thu nhập thực tế và chất lượng văn hóa, giáo dục, y tế, môi trường... mà mỗi người dân được hưởng.

=> Nội dung này của phát triển kinh tế phản ánh mối quan hệ biện chứng giữa tăng trưởng kinh tế và công bằng xã hội. Tăng trưởng kinh tế cao tạo điều kiện thuận lợi

để giải quyết công bằng xã hội. Khi công bằng xã hội được đảm bảo sẽ tạo động lực mạnh mẽ cho sự phát triển kinh tế....

Câu 5 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Nêu một ví dụ về ý nghĩa của sự phát triển kinh tế đối với cá nhân, gia đình và xã hội

Trả lời:

- Đối với cá nhân:

+ Phát triển kinh tế tạo điều kiện cho mỗi người có việc làm và thu nhập ổn định.

+ Có cuộc sống ấm no; có điều kiện chăm sóc sức khỏe, nâng cao tuổi thọ; đáp ứng nhu cầu vật chất và tinh thần ngày càng phong phú.

+ Có điều kiện học tập, tham gia các hoạt động xã hội, phát triển con người toàn diện,...

+...

- Đối với gia đình:

+ Phát triển kinh tế là tiền đề, là cơ sở quan trọng để thực hiện tốt các chức năng của gia đình: chức năng kinh tế, chức năng sinh sản, chức năng chăm sóc và giáo dục.

+ Đảm bảo hạnh phúc gia đình; xây dựng gia đình văn hóa... để gia đình thực sự là tổ ấm hạnh phúc của mỗi người, là tế bào lành mạnh của xã hội.

- Đối với xã hội:

+ Phát triển kinh tế làm tăng thu nhập quốc dân và phúc lợi xã hội, chất lượng cuộc sống của cộng đồng được cải thiện như giảm tỉ lệ suy dinh dưỡng và tử vong ở trẻ em, giảm bớt tình trạng đói nghèo,...

+ Phát triển kinh tế tạo điều kiện giải quyết công ăn việc làm, giảm thất nghiệp, giảm tệ nạn xã hội.

+ Phát triển kinh tế là tiền đề vật chất để phát triển văn hóa, giáo dục, y tế và các lĩnh vực khác của xã hội, đảm bảo ổn định về kinh tế, chính trị, xã hội.

+ Phát triển kinh tế tạo điều kiện vật chất để củng cố an ninh quốc phòng, giữ vững chế độ chính trị, tăng hiệu lực quản lí của Nhà nước, củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng.

+ Đối với nước ta, phát triển kinh tế còn là điều kiện tiên quyết để khắc phục sự tụt hậu xa hơn về kinh tế so với các nước tiên tiến trên thế giới; xây dựng nền kinh tế độc lập tự chủ, mở rộng quan hệ quốc tế, định hướng xã hội chủ nghĩa...

=> Tóm lại phát triển kinh tế có ý nghĩa to lớn đối với cá nhân, gia đình và xã hội.

Vì vậy mà mỗi chúng ta hãy tích cực tham gia phát triển kinh tế, để góp phần xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh...

Câu 6 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Vì sao sự phát triển kinh tế phải đặt trong mối quan hệ với sự gia tăng dân số và bảo vệ môi trường?

Trả lời:

* Khi phát triển kinh tế phải đặt trong mối quan hệ với sự gia tăng dân số và bảo vệ môi trường vì vấn đề dân số và môi trường nó tác động mạnh mẽ đến kinh tế, có thể tạo ra điều kiện thuận lợi hoặc khó khăn cụ thể như:

- Đối với vấn đề dân số:
  - + Thuận lợi: Nếu dân số ổn định, dân trí cao sẽ tạo ra nguồn lao động chất lượng, thị trường tiêu thụ,...
  - + Khó khăn: Nếu không quan tâm đến vấn đề dân số có thể dẫn đến bùng nổ dân số, khi đó nhiều vấn đề phát sinh như: Thiếu lương thực, chất lượng cuộc sống giảm sút, có thể làm cho nhiều bệnh dịch bùng phát, nạn thất học, thất nghiệp, chất lượng giống nòi giảm sút, phát sinh nhiều các tệ nạn xã hội,...những điều này sẽ kiềm chế sự phát triển kinh tế.
- => Với những thuận lợi, khó khăn nêu trên thì khi phát triển kinh tế cần phải có chính sách dân số phù hợp, để giúp ổn định qui mô dân số, tỉ lệ sinh và phân bố dân cư hợp lí....để tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế đất nước.
- Đối với vấn đề môi trường:

+ Thuận lợi: Chúng ta sống không thể tách khỏi môi trường, nếu môi trường tốt đảm bảo sức khỏe con người, thuận lợi cho phát triển kinh tế.

+ Khó khăn: Nếu không bảo vệ thì môi trường sẽ bị ô nhiễm, ảnh hưởng không tốt trực tiếp đến sức khỏe con người (trong đó có người lao động); Nếu không bảo vệ môi trường thì nguồn lợi tài nguyên thiên nhiên dần cạn kiệt, ... dẫn đến sản xuất kinh tế sẽ gặp khó khăn.

=> Vì những lí do trên mà sự phát triển kinh tế phải đặt trong mối quan hệ với sự gia tăng dân số và bảo vệ môi trường.

Câu 7 (trang 12 sgk Giáo dục công dân 11): Hãy cho biết vài nét về phát triển kinh tế của gia đình mình và em có thể làm gì để phát triển kinh tế gia đình?

Trả lời:

*Vài nét về phát triển kinh tế của gia đình:(Tùy vào từng gia đình)

+ Hiện tại, trong gia đình, bố mẹ thuộc thành phần kinh tế nào (cán bộ, công nhân viên chức, kinh doanh,...)

+ Các điều kiện khác của gia đình (nhà cửa, xe, điều kiện cho con cái ăn học, chăm sóc ông bà,...)

- Những việc em có thể làm để có thể giúp gia đình như:

- + Cố gắng chăm ngoan, học hành tốt, để bố mẹ có thể toàn tâm, toàn ý lo cho công việc.
- + Ngoài giờ học, thường xuyên giúp thêm bố mẹ công việc nhà cửa: nấu cơm, rửa bát, giặt quần áo....
- + Bên cạnh đó, em cũng thường xuyên phụ giúp bố mẹ về công việc kinh doanh (nếu có): quản lí cửa hàng, đóng gói hàng giúp cha mẹ,...
- +....